

UNIVERSITETET I OSLO
ØKONOMISK INSTITUTT

Eksamen i: **ECON1310 – Økonomisk aktivitet og økonomisk politikk**

Eksamensdag: 16.05.2018

Sensur kunngjøres: 08.06.2018

Tid for eksamen: kl. 14:30 – 17:30

Oppgavesettet er på 3 sider

Tillatte hjelpemidler:

- Det er kun tillatt å bruke ordbok. Ordboken skal kontrolleres av SV-infosenter på forhånd.

Eksamen blir vurdert etter ECTS-skalaen. A-F, der A er beste karakter og E er dårligste ståkarakter. F er ikke bestått.

Universitetet i Oslo - Økonomisk Institutt

Eksamen i ECON1310 våren 2018

Ved sensuren vil oppgave 1 tillegges 20% vekt, oppgave 2 60% vekt og oppgave 3 20% vekt. Utover det vektlegges hver deloppgave likt. Prioriter derfor tiden din godt. Pass på at du får tid til å svare på alle de oppgavene du kan svare på. Står du fast, gå videre og kom heller tilbake til oppgaven mot slutten.

Oppgave 1

Veiledning: Svarene i denne oppgaven skal være korte og konsise, med 2-3 setninger på hvert spørsmål.

- (a) Forklar hva som menes med reell valutakurs.
- (b) Hvilke automatiske stabilisatorer finnes i økonomien og hvordan fungerer de? (maks en setning forklaring per stabilisator.)
- (c) Hvilke tre funksjoner har penger?
- (d) Hvorfor er arbeidsledigheten som regel lav når økonomien er i en høykonjunktur?
- (e) Forklar uttrykket «sparing er lik investering».

Oppgave 2

Veiledning: I denne oppgaven skal du forklare de økonomiske mekanismene i hver deloppgave, men det er ikke meningen at du skal bruke tid på å forklare modellen utover det som blir spurt om i oppgaven. Konsentrer deg om å svare på det oppgaven spør om.

Ta utgangspunkt i modellen

$$Y = C + I + G + X - Q \quad (1)$$

$$C = z^C + c_1(Y - T) - c_2(i - \pi^e) \quad (2)$$

$$I = z^I + b_1Y - b_2(i - \pi^e) \quad (3)$$

$$T = z^T + tY \quad (4)$$

der $0 < c_1 < 1$, $c_2 > 0$, $0 < b_1 < 1$, $b_2 > 0$ og $0 < t < 1$.

Y er BNP, C er privat konsum, I er private realinvesteringer, G er offentlig bruk av varer og tjenester, t er skattesatsen, z^T er skatter og avgifter som er uavhengig av BNP og T er nettoskattbeløpet. Den nominelle renten i er bestemt av sentralbanken og kan foreløpig tas for gitt. π^e er forventet inflasjon. $i - \pi^e$ er dermed realrenten. z^C og z^I er parametre som fanger opp alle andre faktorer som påvirker henholdsvis konsumet og investeringene. c_1 og b_1 er faste parametre som beskriver hvordan økonomien virker, dvs. hvordan høyresidevariablene påvirker venstresidevariablene. Vi antar at disse parametrene har kjente verdier. Anta også at $1 - c_1(1 - t) - b_1 > 0$. De endogene variablene er Y , C , I og T . Myndighetenes virkemidler er z^T og G .

Modellen kan løses for Y , noe som gir

$$Y = \frac{1}{1 - c_1(1 - t) - b_1} (z^C - c_1z^T - c_2(i - \pi^e) + z^I - b_2(i - \pi^e) + G) \quad (5)$$

- Gi en økonomisk tolkning av ligning 2. Hvorfor er konsumet avhengig av forventet inflasjon?
- Hva skjer med BNP hvis konsumet faller som følge av økt sparevilje? Vis dette ved å finne et uttrykk for endringen i Y ved et fall i z^C . Forklar de økonomiske mekanismene.
- Hvordan påvirker det eksogene sjokket ($\Delta z^C < 0$) privat sparing? Når er endringen positiv og når er den negativ? Forklar de økonomiske mekanismene.

Modellen utvides nå slik at inflasjonen, π , og nominell rente, i , også inngår som endogene variabler. Inflasjonen er bestemt ved en Phillipskurve

$$\pi = \pi^e + \beta \frac{Y - Y^n}{Y^n} + z^\pi \quad (6)$$

der Y^n er potensielt BNP og z^π er en parameter som fanger opp eventuelle andre kostnadssjokk. Parameteren $\beta > 0$ viser hvor mye inflasjonen øker når BNP-gapet, $(Y - Y^n)/Y^n$, øker.

Økonomien har et inflasjonsmål for pengepolitikken, og du kan anta at sentralbankens rentesetting

kan beskrives ved følgende renteregulering,

$$i = z^i + d_1(\pi^e - \pi^*) + d_1 z^\pi + (d_1 \beta + d_2) \frac{Y - Y^n}{Y^n} \quad (7)$$

der z^i , d_1 og d_2 er parametre som beskriver sentralbankens rentesetting, og som alle er større enn null. Denne sentralbanken tar inn over seg mekanismene bak Phillipskurven, og Phillipskurven er derfor allerede bakt inn i renteregelen.

- (d) Tegn IS-RR-PK-modellen i et diagram og gi en økonomisk forklaring av helningen på IS-kurven.
- (e) Vis og forklar effekten på BNP, nominell rente og inflasjon hvis myndighetene bruker ekspansiv finanspolitikk ($\Delta G > 0$). Hva har det å si for effekten på BNP at vi har en sentralbank som følger en renteregulering?

Oppgave 3

Veiledning: I denne oppgaven skal du bruke faglige begreper, men du skal ikke sette opp en matematisk modell. Det holder å vise til modellene du har lært. Husk at oppgaven kun tillegges 20% vekt. Vurder lengden på svaret deretter.

Svar på det oppgaven spør om. Utdyp og forklar det det trengs, men pass på at du holder deg til tema.

Ta utgangspunkt i en midlertidig økning i etterspørselen etter norsk olje.

- (a) Hva vil det innebære at myndighetene fører en motkonjunkturpolitikk (også kalt aktiv stabilisering av BNP) i denne situasjonen? Både finanspolitikken og pengepolitikken kan brukes som ledd i å føre en motkonjunkturpolitikk, drøft kort avveiningen mellom å bruke den ene eller den andre.
- (b) Handlingsregelen begrenser hvor mye penger fra oljefondet Norge kan bruke hvert år. Kan regelen påvirke avveiningen mellom å bruke pengepolitikk eller finanspolitikk til å stabilisere økonomien?